

Příloha č. 8.

Průběžné evaluační zprávy programu OMEGA SOCIÁLNÍ INOVACE A MOŽNOSTI PODPORY

Zpracováno týmem Neopas s.r.o.

pod vedením Mgr. Marka Havrdy, MA, MPA, Ph.D.

OBSAH

1 ÚVOD	3
2 SOCIÁLNÍ INOVACE A JEJICH PODPORA	3
2.1 INOVACE A VEŘEJNÝ SEKTOR	4
2.2 SOCIÁLNÍ INOVACE – AKTIVITY A TEMATICKÉ OBLASTI VHODNÉ PRO VEŘEJNOU PODPORU	5
2.2.1 A. ANALÝZA SPECIFICKÉHO PROBLÉMU A JEHO POTENCIÁLNÍCH ŘEŠENÍ	5
2.2.2 B. PILOTNÍ IMPLEMENTACE NOVÉHO ŘEŠENÍ (SAMOTNÁ SOCIÁLNÍ INOVACE) A EXPERIMENTÁLNÍ OVĚŘENÍ ÚČINNOSTI A EFEKTIVITY NAVRŽENÉHO ŘEŠENÍ (PROOF-OF-CONCEPT)	6
2.2.3 C. PODPORA IMPLEMENTACE OVĚŘENÝCH INOVACÍ	7
2.2.4 D. PODPORA ŠÍŘENÍ OVĚŘENÝCH INOVACÍ	7
2.2.5 E. PODPORA POPTÁVKY PO SOCIÁLNÍCH INOVACÍCH A INOVAČNÍ INFRASTRUKTURY	7
2.3 INDIKATIVNÍ TEMATICKÉ OBLASTI VHODNÉ PRO PODPORU SOCIÁLNÍCH INOVACÍ	7
2.3.1 PŘÍKLADY SOCIÁLNÍCH INOVACÍ ZE ZAHRANIČÍ	8
2.3.2 VYLOUČENÉ LOKALITY, BYDLENÍ A SOCIÁLNÍ INKLUZE:	8
2.3.3 ZDRAVÍ A STÁRNUTÍ:	10
2.3.4 VZDĚLÁNÍ A MLÁDEŽ:	11
2.3.5 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ:	13
2.3.6 TECHNOLOGIE A DESIGN:	13
2.4 VYBRANÉ ZAHRANIČNÍ NÁSTROJE NA PODPORU SOCIÁLNÍCH INOVACÍ	14
2.4.1 VEŘEJNÉ PROGRAMY:	14
2.4.2 SOUKROMÉ PROGRAMY A CROWDFUNDING:	18
3 ZÁVĚR K SOCIÁLNÍM INOVACÍM	19

1 ÚVOD

Tento dokument byl zpracován jako podklad pro potřeby TAČR v souvislosti s přípravou nového programu Omega. V souladu se zadáním a expertizou dodavatele se dokument zaměřuje na dvě oblasti. První část se zabývá tzv. sociálními inovacemi. Součástí této kapitoly jsou také definice sociálních inovací a zdůvodnění a obecná doporučení vzhledem k jejich veřejnému financování. Dále následuje přehledem vybraných příkladů sociálních inovací realizovaných ve světě, který je výsledkem rozsáhlého desktop výzkumu. Pro přehlednost jsou vybrané sociální inovace rozděleny do pěti kategorií: Vyloučené lokality, bydlení a sociální inkluze, Zdraví a stárnutí, Vzdělání a mládež, Životní prostředí a Design a technologie. Toto rozdělení vychází z analýzy oblastí, kde se nejčastěji vyskytují sociální inovace ve vyspělých zemích. Tyto oblasti je také možné přímo přiřadit do sektorů, které byly sledovány v rámci evropského Innobarometru zaměřeného na inovace ve veřejných službách. V závěru první části jsou představeny vybrané způsoby financování sociálních inovací ve vyspělých zemích včetně příkladů financovaných operací.

2 SOCIÁLNÍ INOVACE A JEJICH PODPORA

Sociální inovace je možné definovat jako vývoj a implementace nových produktů, služeb a modelů za účelem naplňování společenských požadavků a vytváření nových společenských vztahů.¹ Sociální inovace jsou obvykle „sociální“ jak z hlediska jejich cíle, tak z hlediska způsobu dosažení. Jinými slovy inovativní mohou být jak výsledky, tak procesy. Sociální inovace se snaží přinášet nová řešení společenských problémů, a tak prospívat společnosti skrz vynalézavost občanů, občanské organizace, místní komunity, a veřejné služby. Sociální inovace poskytují nové příležitosti jak pro soukromý, tak pro veřejný sektor. Termín sociální inovace popisuje celý proces potřebný k dosažení lepších společenských výsledků:

- 1) Identifikace konkrétního společenského problému
- 2) Vývoj inovativního řešení daného problému
- 3) Vyhodnocení vyvinutého řešení z hlediska společenských potřeb
- 4) Implementace řešení v dalších regionech či oblastech

Postupy sociální inovace jsou většinou otevřené z hlediska sdílení informací, multidisciplinární v řešení problémů, vycházející z poptávky (potřeby) a ne nabídky, podporující aktivní zapojení občanů a ne diktát expertů, a jsou specifické pro určitou situaci. Důraz je také často kladen na samostatnost a udržitelnost projektů (projekty by měly po implementaci fungovat bez dalších vládních zásahů).

Znamená to, že sociální inovace není „jen“ inovace, ale z hlediska procesu také oblast aplikovaného společenskovedního výzkumu. Na rozdíl od technologických inovací, kde je užíváno tzv. TRL (Technology Readiness Level), není obecně pro sociální inovace aplikován standardní přístup, který by hodnotil úroveň vyspělosti. Čtyři fáze popsané výše či životní cyklus sociální inovace dle Young Foundation popsaný dále však mohou sloužit jako vodítko pro posouzení maturity dané sociální inovace.

¹ <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/documents/10157/47822/Guide%20to%20Social%20Innovation.pdf>
(strana 6)

2.1 Inovace a veřejný sektor

Veřejný sektor jako takový může podporovat a mít pozitivní dopad na sociální inovace. Podle vedoucího dánské agentury Mindlab Christiana Basona je důležité, aby veřejný sektor:²

1. Místo náhodně objevených sociálních inovací cíleně usiloval o jejich vytvoření a implementaci.
2. Místo řízení lidských zdrojů podporoval kapacitu veřejné správy vytvářet inovace.
3. Místo řízení projektů a poskytování služeb umožnil dialog s občany a vytvářel řešení ne pro ně, ale s nimi (co-production).
4. Místo administrování veřejných organizací motivoval tvorbu sociálních inovací napříč soukromým a neziskovým sektorem.

Veřejný sektor by se měl stát prostředníkem pro komunikaci zájmových stran a prostorem kde mohou tyto zájmové strany společně najít řešení. V současné době je veřejný sektor z velké části pouze poskytovatel služeb. Na rozdíl od konkurenčních trhů, ve veřejné politice existují pouze omezené mechanismy, které vytlačují staré a neefektivní postupy a technologie a přispívají k zavádění efektivnějších řešení. Proto veřejný sektor musí aktivně podněcovat a podporovat hledání nových řešení.

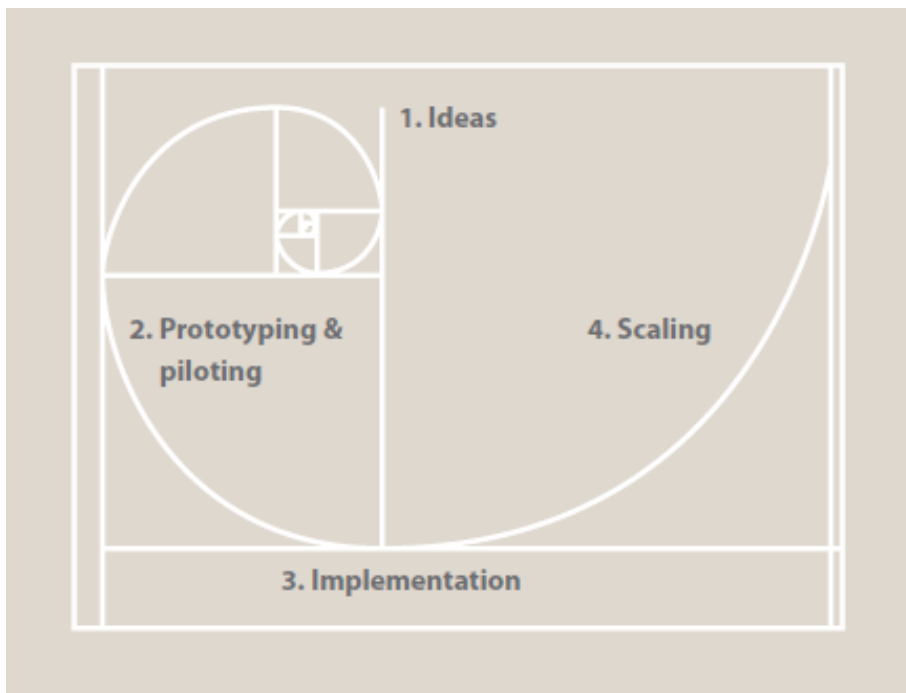
Cílená podpora sociálních inovací je nezbytná i z dalších důvodů. Některé současné společenské výzvy se nedaří řešit tradičními přístupy, kdy trh, veřejný a neziskový sektor uspokojují společenskou poptávku. Řada těchto výzev vyžaduje nové způsoby organizace a poskytování veřejných služeb i nové způsoby spolupráce mezi zainteresovanými subjekty. Důležitým aspektem tak je podpora tzv. co-creation veřejné hodnoty, kdy se do vytváření veřejné hodnoty novým způsobem zapojují nejen další subjekty (kromě těch očekávaných – jako škola v oblasti vzdělávání), ale především příjemci či klienti dané veřejné služby.

Rostoucí tlak na veřejné finance, způsobený zejména stárnutím populace, vytváří potřebu zvýšit produktivitu veřejných služeb. Stejně jako v privátním sektoru jsou hlavním zdrojem vyšší efektivity i ve veřejném sektoru inovace. V situaci ekonomické stagnace či minimálního růstu nebude možné bez hmatatelného růstu produktivity ve veřejném sektoru zajistit v budoucnu kvalitní služby, které občané požadují. V neposlední řadě je nutné i v oblasti sociálních inovací nezaostávat, podobně jako při implementaci technologických či organizačních inovací v soukromém sektoru, a cíleně získávat praxí ověřená řešení z celého světa. V této souvislosti je možné mnohé získat v rámci mezinárodní spolupráce a výměny nejlepší praxe.

Zkušenosti ze zahraničí prokazují, že pokud má být veřejná podpora sociálních inovací efektivní, je třeba zajistit podporu sociálních inovací (podobně jako „obyčejných“ inovací) v rámci celého inovačního cyklu. Tuto skutečnost by měl vhodně zohlednit každý program či nástroj, který si klade za cíl podporu sociálních inovací. Klíčovou součástí takového programu by tedy kromě definice sociálních inovací měla být zejména jasná definice podporovaných aktivit dle různých fází inovačního cyklu, tak aby se vytvořily vhodné podmínky pro podporu sociálních inovací v jejich celém „životním cyklu“.

Podporovány by tedy měly být aktivity od vstupního výzkumu problému, přes návrh nového řešení (samotná sociální inovace), přes experimentální ověření účinnosti a efektivity navrženého řešení (proof-of-concept), až po zajištění podmínek pro úspěšné rozšíření (roll-out, scaling), tj. adopci ověřených řešení příslušnými aktéry.

² <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/documents/10157/47822/Guide%20to%20Social%20Innovation.pdf>
(strana 14)

Zdroj: Young Foundation, Social Innovation Exchange

Obecně je vhodné podporovat projekty zaměřené na sociální inovace v různé fázi životního cyklu. Dle „vyspělosti“ je možné podpořit projekty v jakékoliv níže popsané fázi. V případě podpory celého životního cyklu by se jednalo o podporu na sebe navazujících projektů, kdy podpoření návazného projektu bude zajištěno v případě splnění cílů projektu předcházejícího. Financování jednotlivých fází v rámci samostatných projektů je klíčovým nástrojem pro omezení rizik plynoucích ze samotné podstaty hledání a implementace sociálních inovací. Jako doprovodná aktivita je možná podpora rozvoje sociálně-inovační infrastruktury jako je podpora living labs či tematických sítí.

2.2 Sociální inovace – aktivity a tematické oblasti vhodné pro veřejnou podporu

2.2.1 A. analýza specifického problému a jeho potenciálních řešení

Kromě jasného vymezení a ohraničení sociálního problému by vždy měla být provedena zevrubná analýza existujících řešení (jak v ČR, tak především v zahraničí). Důraz by měl být kladen na získání experimentálních dat a průkazu účinnosti – viz např. The Campbell Collaboration³, která shromažďuje tzv. systematic review o veřejných intervencích z oblastí jako jsou sociální práce, vzdělání, justice či práce s mládeží. Kvalitní přehled dostupné literatury je velmi důležitý, „neboť mezi programy, které se na konci dlouhého a drahého experimentálního ověřování ukáží jako neúčinné, je mnoho takových, jejichž neúčinnost mohla být potvrzena dopředu a to pouze na základě výzkumu existující literatury.“⁴

³ www.campbellcollaboration.org

⁴ J-Pal Europe: Social experimentation. A methodological guide for policy makers. Evropská komise, září 2011. Dostupné z WWW <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=7102&langId=en>

Součástí výzkumu při tvorbě sociálních inovací také mohou být antropologické přístupy typu analýzy „cesty pacienta“ (patient path). Kde je to relevantní, tak by výzkum měl také stavět na dostupných Otevřených datech (využít Open Data). V rámci této fáze je možné podpořit aktivity mezinárodní spolupráce s cílem získat a ve skutečných podmínkách pozorovat zahraniční dobrou praxi.

Výsledné navržené řešení by mělo obsahovat (1) jasný popis problému, který má být řešen, (2) přesný popis opatření, které je nezbytné realizovat, (3) přehled literatury, která nejlépe na základě experimentálních dat, potvrzuje účinnost daného řešení. Dále by mělo obsahovat (4) zdůvodnění, proč je možné očekávat, že inovace přinese zlepšení oproti současnému stavu *i v daných specifických podmínkách*.

Navržené řešení by na základě výše uvedených informací mělo být vyhodnoceno expertním panelem s účastí uživatelů služeb, popř. s účastí obdobných poskytovatelů služeb ze zahraničí.

2.2.2 B. pilotní implementace nového řešení (samotná sociální inovace) a experimentální ověření účinnosti a efektivity navrženého řešení (proof-of-concept)

V rámci ověření nového řešení je klíčové jasně specifikovat metriky, na základě kterých bude možné zjistit, zda nové řešení skutečně přináší očekávané zlepšení (proof-of-concept) v rámci konkrétních podmínek v České republice. Každý projekt typu B. musí tedy zajistit průkazné vyhodnocení (evaluaci) testovaného řešení. Vzhledem k tzv. pyramidě znalostí se jako nejvhodnější nástroj takového ověření jeví experimentální ověření vzhledem ke kontrolnímu vzorku. Pokud není možné experimentální ověření je možné využít tzv. kvazi-experimentální přístup.⁵

Testování a následné vyhodnocení by mělo zahrnovat klíčové aspekty:⁶

- Strategický fit: Zaplnila sociální inovace "mezeru" v řešení prioritních otázek týkajících se daného problému?
- Dopad: Jaké jsou dopady a výsledky, kterých bylo projektem dosaženo?
- Efektivita (výkonnost): Bylo dosaženo vyšší výkonnosti? Je vyšší výkonnost udržitelná i v budoucnu?
- Ve výše uvedených aspektech by nové řešení mělo poskytovat lepší výsledky vzhledem k existující praxi. Dále je třeba zkoumat možnosti implementace inovace v běžných podmínkách.
- Implementace: Jaké jsou reálné vyhlídky na úspěšnou implementaci nového přístupu? Jaká jsou související rizika?

Průkazné ověření nové sociální inovace a její reálné implementovatelnosti je klíčové pro další komunikaci a budoucí akceptovatelnost nového řešení. Zásadně tak usnadňuje implementaci nového řešení a jeho další rozšíření.

⁵ J-Pal Europe: Social experimentation. A methodological guide for policy makers. Evropská komise, září 2011. Dostupné z WWW <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=7102&langId=en>

⁶ Podle European Commission, 2012, Strengthening social innovation in Europe.

2.2.3 C. podpora implementace ověřených inovací

Subjekt v jehož působnosti je daná problémová oblast (např. municipalita či orgán veřejné správy) může získat podporu na zavedení ověřené sociální inovace do praxe. Podmínkou je závazek následně přizpůsobit běžné fungování tak, aby zavedená sociální inovace byla dlouhodobě udržitelná (obvykle se jedná o úpravu institucionálního prostředí a financování provozu)⁷. Pro zajištění udržitelnosti je možné využít financování z ostatních, tematicky příslušných prioritní os OPZ.

2.2.4 D. podpora šíření ověřených inovací

Osvěta a výměna zkušeností o dobré praxi by měla být výhradně zaměřena na podporu informování relevantních aktérů (potenciálních budoucích implementátorů dané sociální inovace) o přínosech konkrétních, již implementovaných, sociálních inovacích a podmínkách jejich úspěšného uvedení do praxe. Součástí této aktivity může být také systematický sběr informací o dopadech již realizovaných sociálních inovací včetně využití mezinárodní spolupráce. V případě podpory tzv. tematických sítí musí být zajištěna plná inkuzivita (všechny subjekty splňující transparentní kritéria mají možnost účastnit se na práci sítě) a flexibilita (zúčastněné subjekty mohou ze sítě vystupovat či se jí účastnit pouze částečně v souladu se svými potřebami).

2.2.5 E. podpora poptávky po sociálních inovacích a inovační infrastruktury

V rámci této aktivity by mohly být podpořeny např. soutěže, kdy veřejný orgán vyhlásí soutěž o nejlepší praxi ověřené řešení jasně specifikovaného sociálního problému. Dále by bylo možné podpořit tvorbu nových standardů na základě ověřených inovativních řešení, které by po určité době byly povinně implementované příslušnými aktéry po celém území ČR (obdoba Lead Market Initiative⁸). Tyto standardy by mohly následně být využívány pro specifikaci veřejných zakázek.

Obecně v případě vytváření infrastruktury pro sociální inovace (sociální laboratoře, Living Labs (jako např. finská The Living Lab on Wellbeing Services and Technology), tematické sítě, atd.) je nezbytné zajistit, že tato infrastruktura bude využitelná pro podporu všech projektů, kterým by mohla pomoci, a to na základě transparentních dopředu definovaných kritérií.

2.3 Indikativní tematické oblasti vhodné pro podporu sociálních inovací

Projekty podpory sociálních inovací by měly přispívat především k řešení hlavních společenských výzev. Tematicky se jedná zejména o:

- Vyloučené lokality, bydlení a sociální inkluze
- Zdraví a stárnutí
- Vzdělání a mládež
- Životní prostředí
- Veřejná správa

Vybrané příklady sociálních inovací ve výše uvedených oblastech jsou uvedeny níže.

⁷ Podobný požadavek je součástí financování vybraných aktivit v rámci European Public Health Programme.

⁸ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/lead-market-initiative/index_en.htm#h2-3

2.3.1 Příklady sociálních inovací ze zahraničí

Tato příloha poskytuje stručný přehled vybraných sociálních inovací (především) z vyspělých zemí, které by mohly být relevantní pro Českou republiku. Níže uvedené sociální inovace jsou rozděleny do pěti kategorií: Vyloučené lokality, bydlení a sociální inkluze, Zdraví a stárnutí, Vzdělání a mládež, Životní prostředí a Design a technologie. Některé kategorie jsou dále rozděleny do sub-sekcí.

2.3.2 Vyloučené lokality, bydlení a sociální inkluze:

V oblasti komunitního rozvoje se často sociální inovace zaměřují na podporu kvality bydlení a na rozvoj tzv. flexibilní komunity. **Flexibilní komunity** jsou definované jako komunity schopné řešit nově vzniklé problémy samy, často právě prostřednictvím sociální inovací, bez zásadních vládních zásahů. Veřejná správa tedy hraje pouze podpůrnou roli. V případě, že konkrétní sociální inovace funguje v jednom regionu, veřejný sektor může podporovat šíření takových sociálních inovací a dobrých praktik zejména prostřednictvím cílené podpory dialogu mezi různými regiony či místními komunitami.

Místní rozvoj také úzce souvisí s **tzv. problematickými či vyloučenými lokalitami**. Sociální inovace se v této obvykle snaží zvýšit atraktivitu dané lokality pro investory a/nebo podpořit motivace nájemníků k dobrému vztahu k jejich budově a klidem v dané lokalitě. Rozvoj místních komunit a revitalizace bydlení vedou k lepší sociální inkluzi v daném regionu a ke snížení případné stigmatizace vyloučených lokalit a jejich obyvatel. Další sociální inovace se věnují problematice bezdomovců.

Příklady projektů sociálních inovací v této oblasti jsou následující:

Vyloučené lokality:

- Britská nezisková rozvojová společnost „Luminus Group“ zajišťuje levné a zároveň kvalitní ubytování díky sdílenému vlastnictví obytných jednotek mezi firmou a nájemníky. Nájemník se placením nájemného postupně stává majitelem bytové jednotky, ve které bydlí (část nájemného je využita na splácení společné hypotéky). Touto inovativní aplikací britského programu „Right to Buy“ spolu s nulovou tolerancí sociálně nebezpečného chování vytvořila společnost Luminus silnou motivaci k vytvoření bezpečné a flexibilní komunity. Výsledkem je klesající sociální exkluze v takto modernizovaných lokalitách.⁹
- Australský projekt "vps innovation" v Melbourne má za cíl revitalizaci starých panelákových sídlišť na dostupné bydlení. Tento projekt přímo vychází průzkumu veřejného mínění, který zjišťoval míru a důvody stigmatizace a sociální exkluze lidí v dané lokalitě. Na základě tohoto průzkumu program provedl renovaci původních domů a zavedl pravidla jako sníženou toleranci agresivního a asociálního chování. Výsledkem je 940 renovovaných bytových jednotek a bezpečnější a flexibilnější komunita, která přitahuje do oblasti nové investory i pracovní příležitosti.¹⁰
- Regeneration Dialogue je Švédský projekt zaměřený na snížení nezaměstnanosti a zlepšení kvality života v problémové oblasti Lindägen v Malmö. Projekt především reaguje na obavy, že regenerace sídliště sice přiláká investory a zaměstnavatele, přičemž současně dojde k navýšení

⁹ <http://www.luminus.org.uk/>

¹⁰

http://www.dpc.vic.gov.au/images/documents/dpc_resources/innovation%20case%20study%20kensington.pdf

nájmů a dalších nákladů, tak že se mnoho dnes pracujících místních obyvatel bude muset odstěhovat (ironicky lidí bez zaměstnání by se vzhledem k pravidlům sociální podpory tato změna příliš nedotkla). Tento projekt zajišťuje dialog mezi městem a místními obyvateli za účelem vzájemné konzultace ohledně rychlosti a formy regenerace. Regenerace se týká 1700 bytů s 4000 nájemníky a celková cena je odhadována na 120 miliónů euro (cena sociální exkluze je přitom 140 miliónů za 4 roky).¹¹

Bydlení a sociální inkluze

- Španělský program „Aconchego“ pro poskytnutí levného bydlení studentům a zvýšení sociální inkluze seniorů zajišťuje párování studentů a seniorů v bytové jednotce vlastněné seniorem. Na projektu spolupracují místní univerzity a vládní orgány, které na základě představ obou zájmových stran spojují pro bydlení studenty se seniory a následně monitorují spokojenost jak studentů tak seniorů.¹²
- Projekt "Dot Dot Dot Property Guardians" je Londýnský projekt, který umožňuje bydlet v Londýně lidem bez finančních prostředků na nájem. Management projektu vyhledává opuštěné a chátrající budovy a po dohodě s jejich majiteli se o tyto budovy stará tak, že do nich nastěhuje zájemce o takové bydlení, kteří se zavazují k flexibilitě (případně rychlé stěhování), striktním pravidlům o péči o nemovitost a dobrovolnickým pracím v okolí. Bytové jednotky často potřebují uklidit a vymalovat - projekt na tyto aktivity poskytuje materiál, ale práce je na "nájemnících". Majitel objektu tak získá lépe upravenou nemovitost, která díky práci dobrovolníků vytváří pozitivní vliv na místní komunity. Tento projektový model tak řeší problém bezdomovců. Zároveň ale umožňuje díky symbolickému nájmu ve výši 35-70 liber měsíčně i dalším občanům, kteří by se z finančních důvodů nemohli věnovat dobrovolnictví, větší participaci na dobrovolnických neplacených pracích.¹³
- Projekt "Unseen Tours" se snaží podporovat bezdomovce v Londýně tím, že využívá jejich ojedinělou znalost města ve kterém žijí. Bezdomovci jsou školeni jako průvodci a následně provádějí turisty městem a ukazují jim ne jen historické památky, ale i místa spojená s jejich osobní zkušeností s životem na londýnské ulici. Projekt tak poskytuje bezdomovcům příjem a současně snižuje jejich sociální exkluzi.¹⁴ Obdobný projekt je také realizován v hlavním městě Praze.¹⁵
- Projekty typu "housing first" pocházejí z USA, ale v současné době existují i v Evropských zemích. Tradiční modely ubytování pro bezdomovce požadují slušné chování a celkovou sociální rehabilitaci pro získání samostatné bytové jednotky, čímž vylučují velkou část bezdomovců z možnosti dostat se z ulice. Housing first poskytuje ubytování všem a usiluje o to, aby právě trvalé ubytování vedlo k zlepšení chování a sociální rehabilitaci. Projekty "housing first" úspěšně ukazují, že cena bezdomovectví je často pro stát vyšší než cena zajišťování bydlení pro bezdomovce. I díky tomuto projektu se například počet bezdomovců ve Finsku snižuje každý rok.¹⁶

¹¹ <http://urbantimes.co/magazine/2013/07/large-scale-social-innovation-the-case-of-tower-block-regeneration-malmo-sweden/>

¹² <http://www.socialinnovationexchange.org/ideas-and-inspiration/health-and-wellbeing/case-study/aconchego-program>; <http://www.bonjoia.org/en/projects/projecto/2>

¹³ <http://www.dotdotdotproperty.com>

¹⁴ <http://sockmobevents.org.uk>

¹⁵ <http://pragulic.cz/>

¹⁶ http://www.housingfirst.fi/en/housing_first

- Spolupráce největší Londýnské ubytovací agentury „Peabody“ s Young Foundation na budování flexibilních komunit v ubytovacích komplexech Peabody. Cílem projektu je cíleně snižovat nezaměstnanost v problémové lokalitě s cca 55000 obyvateli Londýna. Program zahrnuje adresné školení nájemníků za účelem jejich lepšího uplatnění na pracovním trhu nebo nabízí pomoc se založením vlastní firmy.¹⁷

Místní komunity:

- Projekt "Community First" má za cíl výměnu dobré praxe sociálních inovací v místním rozvoji. Projekt spojuje dobrovolníky ze stejné lokality a umožňuje jim dostat finanční grant na řešení konkrétní potřeby jejich lokality. Projekt také podporuje dialog mezi jednotlivými regiony s cílem šířit dobrou praxi v oblasti aktivit v problémových lokalitách.¹⁸ V tomto programu je zapojeno 600 místních komunit a celková velikost fondu je 30 miliónů liber určených pro nejvíce zanedbané regiony a dalších 50 miliónů liber pro zbytek Británie.¹⁹

2.3.3 Zdraví a stárnutí:

V oblasti zdraví se sociální inovace ve vyspělých zemích zaměřují především na stárnutí a lidské zdraví společně s prevencí chorob, kterým je možné předcházet. Sociální inovace se také často zabývají nemocemi jako AIDS či podvýživou dětí. Tato témata jsou ale méně relevantní pro Českou republiku.

Sociální inovace v oblasti **stárnutí** se týkají zkvalitnění péče o seniory a to převážně zajištění a zkvalitnění péče v jejich přirozeném prostředí. Dále se sociální inovace snaží zlepšit samostatnost seniorů skrze inovaci produktů nebo změněný design obytných a veřejných prostor.

V oblasti **lidského zdraví a prevence** se sociální inovace snaží lépe informovat občany o zdravém způsobu života, zkvalitnit zdravotní služby a zavádět účinné programy prevence nemocí a úrazů. Dále sociální inovace staví na používání moderních technologií ve zdravotnictví a sociálních službách.

Stárnutí:

- Program Care4Care je britský program jehož účelem je zapojit více lidí do péče o stárnoucí populaci a vytvořit sebeudržující systém pro poskytování péče v přirozeném prostředí. Členové programu poskytují péči a společnost starším lidem, kteří tuto pomoc potřebují. Za tyto tuto podporu pak dostávají "care credits", které mohou uplatnit na pořízení péče pro sebe samotné v pokročilém věku nebo okamžitě pro rodinného příslušníka, který žije v jiné geografické lokalitě. Administrativa programu funguje jako banka pro "care credits", zaručuje kvalitu, a určuje za jaké aktivity budou udělovány kredity.²⁰
- "The Torbay Model" je model pro spojení sociální a zdravotní péče o starší lidi a poskytování této péče v přirozených podmínkách. Organizace se skládá ze zdravotních pracovníků, sociálních pracovníků a koordinátorů. Starším lidem tak stačí jeden telefonát na jedno telefonní číslo, kde vysvětlí svou situaci a to pouze jedenkrát. Následně se jim dostane

¹⁷<http://youngfoundation.org/projects/community-programmes-at-peabody/>

<http://www.peabody.org.uk/community-programmes>

¹⁸ <http://youngfoundation.org/projects/communityfirst/>

¹⁹ <http://www.cdf.org.uk/content/funding-programmes/community-first>

²⁰ <http://care4care.org>

adekvátní zdravotní i sociální péče (pokud možno v přirozených podmínkách). Projekt výrazně snížil počet lidí na nemocničních lůžkách a zvýšil kvalitu služeb.²¹

- Finský program "employ ability" se zaměřuje na zaměstnanost lidí v důchodovém věku. Program nabízí školení a poradenství pro lidi v důchodovém věku. Zaměstnavatelům se program snaží pomoci s optimalizací pracovních pozic vzhledem k různému věku zaměstnanců s cílem zvýšit celkovou produktivitu. Starší lidé tak zůstávají déle ekonomicky aktivní, tráví více času s ostatními lidmi a v neposlední řadě si mohou dovolit kvalitnější péči.²²
- "Easy Line Plus" je řada produktů pro ulehčení zacházení s běžnými domácími spotřebiči. Jejich ovládání je možné skrz známé rozhraní jako je televizní ovladač. Elektronický pomocník dále využívá sensory (kupříkladu detektor kouře v kuchyňských prostorách) a poskytuje uživateli informace za účelem kompenzace snížených fyzických a kognitivních schopností. Hlavním cílem je umožnit starším lidem žít déle samostatně.²³

Zdraví a prevence:

- Projekt společnosti CISCO s názvem "HealthPresence" vytváří virtuální platformu pro komunikaci mezi praktickými lékaři, specialisty a pacienty. Jedná se o živý přenos videa mezi pacientem a lékařem umožňující diagnózu a řešení problémů na dálku. Systém umožňuje využít specialisty, se kterými by fyzická interakce nebyla možná např. kvůli vzdálenosti. Vše se odehrává prostřednictvím jedné obrazovky.²⁴
- "Siel Bleu" je program zaměřený na prevenci úrazů a nemocí u starších lidí prostřednictvím cvičení a fyzické aktivity. Cvičení je zaměřeno na zlepšení krevního oběhu, ohebnost, rovnováhu atp. Program seniory také informuje o možnostech léčby v případě, že cvičení jako je jako prevence nedostatečné. Program navštěvuje ve Francii 60 000 lidí týdně a projektový model byl již „exportován“ do Irska a Belgie.²⁵
- "Patient Opinion" je britský internetový portál, který se snaží přispět ke zvýšení kvality služeb v nemocnicích a informovat pacienty o stávající kvalitě služeb. Pacienti zde mohou hodnotit lékaře a nemocnice v několika různých kategoriích od úspěšnosti léčby až po parkování. Hodnocení probíhá jako zadávání hvězdičkového hodnocení pro určité kategorie služeb, ale také v podobě příspěvků, které popisují osobní zkušenosti se zařízením. Portál také umožňuje zaměstnancům nemocnic odpovídat na otázky nebo reagovat na připomínky. Stránka již zveřejnila přes 70 000 osobních příspěvků.²⁶

2.3.4 Vzdělání a mládež:

V oblasti vzdělání a mládeže se sociální inovace zaměřují na zvýšení kvality vzdělávání a také na nezaměstnanost absolventů a mladých lidí.

Zlepšení **kvality vzdělávání** se týká především souladu vzdělávání s potřebami moderního trhu práce. Ve většině případů je stále ve školách aplikována výuka ve stylu "one size fits all" a současně není

²¹ <http://www.torbaycaretrust.nhs.uk/aboutus/Pages/TheTorbayModel-MrsSmith.aspx>

²² <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4006973.stm>

²³ <http://www.easylinesplus.com/index.html>

²⁴ http://www.cisco.com/web/strategy/healthcare/cisco_healthpresence_solution.html

²⁵ <http://www.socialinnovationexchange.org/ideas-and-inspiration/health-and-wellbeing/case-study/siel-bleu> ; <http://www.sielbleu.org>

²⁶ <https://www.patientopinion.org.uk>

kladen dostatečně velký důraz na moderní technologie, jejichž používání je kritické pro většinu nově vytvářených pracovních příležitostí.

Snížení **nezaměstnanosti mladých lidí** se z hlediska sociálních inovací týká převážně lepšího školení a příležitostí pro získání praxe než je tomu doposud. Součástí tohoto procesu je také modernizace vzdělávání, která má za úkol začlenit do osnov vědomosti a dovednosti, jež zvyšují uplatnitelnost absolventů na moderním pracovním trhu.

Vzdělávání:

- Bristký program "Teach First" se snaží dostat nejlepší absolventy neučitelských oborů v zemi do dvouletého programu, ve kterém absolventi učí na školách mající potíže s prospěchem svých žáků. Před příchodem do vybrané školy dostávají absolventi kvalitní pedagogický trénink (fast track). Žáci získávají vyšší kvalitu výuky a současně mají možnost seznámit se s mladým člověkem, ke kterému mohou vzhlížet (role model). Absolventům program poskytuje možnost získat dovednosti nezbytné pro vedení ostatních.²⁷
- Finský projekt Omnia je založen na spolupráci škol a zaměstnavatelů s cílem identifikace dovedností, které vyžaduje současný pracovní trh, a začlenění těchto dovedností do vzdělávacích programů. Učitelé v rámci tohoto programu získávají nové znalosti v oblasti nových technologií, které mohou následně uplatnit při učení podle upravených vzdělávacích programů.²⁸

Nezaměstnanost:

- MyWorkSearch je nástroj volně dostupný na internetu který pomáhá nezaměstnaným lidem hledat práci bez asistence experta (tudíž za mnohem nižší cenu) a to s minimálně takovou úspěšností jako s podporou experta. Elektronické rozhraní a nízká cena dělá program ideální pro mladé lidi. Systém pracuje jak s vládními centry „jobcentre plus“ tak s firmami, vzdělávacími institucemi a charitami. MyWorkSearch také poskytuje pomůcky na sepsání profesionálního CV či vyhledání vhodného školení.²⁹
- Bostonský program "Year Up" který prostřednictvím partnerství se zaměstnavateli vytváří roční programy, ze kterých je půl roku věnováno praktickému školení a akademickému studiu nových technologií a půl roku práce ve firmě. Studenti, kteří absolvovali tento program, mají v průměru o 30% vyšší plat než jejich vrstevníci, kteří se neúčastnili „Year Up“.³⁰
- Program WPSI se snaží změnit učňovství a souvisejí pracovní stáží tak, aby studenti nebyli nuceni vybírat mezi vzděláním a prací. Program spolupracuje se zaměstnavateli a vytváří vzdělávací programy podobné stáží, ve kterých je vzdělávání integrované s prací, a studenti jsou tak placeni jak za účast ve vzdělání, tak i za práci ve prospěch zúčastněného zaměstnavatele.³¹

²⁷ <http://www.socialinnovationexchange.org/ideas-and-inspiration/education-and-youth/case-study/teach-first> ; <http://www.teachfirst.org.uk>

²⁸ <http://socialinnovationexchange.org/ideas-and-inspiration/education-and-youth/features/running-river-awesome> ; <https://www.omnia.fi/web/omnia/about-omnia>

²⁹ <http://jobsinnovators.org/2013/04/25/myworksearch/>

³⁰ <http://www.socialinnovationexchange.org/ideas-and-inspiration/education-and-youth/articles/not-your-grandfathers-apprenticeship> ; <http://www.yearup.org/index.php>

³¹ <http://www.socialinnovationexchange.org/ideas-and-inspiration/education-and-youth/articles/not-your-grandfathers-apprenticeship> ; <http://www.joincollaborative.org/investment/west-philadelphia-skills-initiative>

2.3.5 Životní prostředí:

V oblasti **životního prostředí** se sociální inovace nejčastěji zaměřují na integraci parků a zahrad do městského prostředí, na třídění odpadu a na zvýšení udržitelnosti zemědělství. Sociální inovace v této oblasti se také snaží o snížení znečištění nebo o výrobu obnovitelné energie.

- Firma "Thread" vytváří pracovní místa v regionech s vysokou nezaměstnaností a současně přispívá k recyklaci plastů a jiných materiálů. Firma najímá „sběrače“ plastů v oblastech smíšených skládek. Sebrané plasty jsou zpracovány a následně prodány jako vstup do výroby recyklovaných produktů.³²
- Projekt "Mountain Hazelnut Venture" (MHV) ze západní Číny se snaží zlepšit kvalitu života pro místní farmáře a současně o prevenci eroze hlíny v hornatých oblastech. MHV poskytuje farmářům sazenice a školení ohledně pěstování lískových ořechů. Farmáři pak prodávají lískové ořechy zpět MHV a tím si přivydělávají, přičemž nově vysazené stromy výrazně pomáhají předejít erozi hlíny.³³
- Organizace SPUR se mimo jiné zabývá ekologickým využitím střešních prostor ve velkoměstech, jako třeba v projektu "Greener and Better Roofs" v San Franciscu. Organizace poskytuje návrhy pro podporu rozvoje "zelených střech" (zatrávněných střech), které jsou ekologické, jsou příjemným místem pro obyvatele budovy a tvoří dobrou izolaci. Doporučení také řeší finanční motivaci, konkrétní postupy pro stavbu a osvětu, co vše může "zelená střecha" přinést místním obyvatelům.³⁴

2.3.6 Technologie a design:

V oblasti technologie a designu se sociální inovace zaměřují zejména na využívání **nových technologií** a na efektivní **design** programů a produktů.

V oblasti **nových technologií** se jedná převážně o zapojení internetu a stávajících uživatelských rozhraní (počítače, chytré telefony, tablety, atd.) do programů za účelem zvýšení efektivity programu a zpřístupnění programu pro větší část veřejnosti.

V oblasti **designu** se sociální inovace snaží vytvářet programy a produkty tak, aby byly pro občany co nejpřístupnější a jednoduché na používání. V tomto smyslu design nemá sloužit jako rozhraní, ale má sám o sobě přispívat k užitečnosti.

Nové technologie a design

- United Nations Development Program (UNDP) ve spolupráci s farmáři v Makedonii založil program který využívá mobilní telefony a internet k mapování pohybu škůdců hospodářských plodin. Farmáři pomocí mobilních telefonů či facebooku poskytují managementu programu informace o škůdcích na jejich farmách, což umožňuje managementu mapovat pohyb škůdců a varovat ostatní farmáře, jejichž farmy by mohly být nově napadeny. Farmáři tak ušetří peníze

³² <http://socialinnovationexchange.org/global/network-highlights/news/thread-reducing-waste-and-creating-jobs-those-who-need-it-most> ; <http://www.threadinternational.com>

³³ <http://socialinnovationexchange.org/ideas-and-inspiration/local-development-and-communities/case-study/mountain-hazlenuts-venture> ; <http://www.mountainhazelnutventure.com/HOME.html>

³⁴ http://www.spur.org/sites/default/files/publications_pdfs/SPUR_Greener_and_Better_Roofs.pdf

na hubících prostředcích, mají větší sklizně a jejich zemědělská činnost je šetrnější k životnímu prostředí³⁵

- Firma Ebay umožňuje prodejcům při registraci jejich aukcí věnovat určitou část konečné ceny na dobročinnost dle jejich volby. Kupujícím uživatelům se tato informace zobrazuje a mají také možnost připlatit jakoukoli částku jako dar dané charitě. Uživatelé, kteří darují část prodejní ceny, mají podstatně větší prodeje a současně motivují kupce k podpoře neziskových organizací. Ebay takto v roce 2012 vybral 74 milionů pro více jak 30 000 odlišných charitativních organizací.³⁶
- Ukrajinský projekt "Urban Monitor" sbírá informace o plánovaných změnách veřejných prostranství a poté zaslá všem obyvatelům dané oblasti krátké zprávy s odkazem na webovou stránku, na které mohou vyjádřit souhlas či nesouhlas s daným projektem. Současně zde občané mohou navrhnout vlastní alternativní řešení. Alternativní návrhy mohou samozřejmě podávat i nevládní organizace. Tento systém tak umožňuje všem obyvatelům účast na rozhodování o jejich bezprostředním okolí.³⁷
- Projekt "Get involved" z Australské provincie Queensland umožňuje občanům podílet se na fungování jejich veřejné správy. "Get Involved" je internetový portál, na kterém jsou veřejně přístupné veškeré informace ze všech zasedání orgánů místní samosprávy a současně informace o dobrovolnických aktivitách v oblasti Queensland. Občané zde mohou diskutovat, psát reakce na určitá rozhodnutí, kontaktovat politiky a vytvářet elektronické petice, které se v případě velkého množství podpisů projednávají v parlamentu provincie. Na tomto portálu je také možno registrovat auta, žádat o nejrůznější povolení a řešit další úřední záležitosti.³⁸

2.4 Vybrané zahraniční nástroje na podporu sociálních inovací

Níže uvádíme stručný přehled vybraných nástrojů na podporu sociálních inovací z vyspělých zemí. Na evropské úrovni je příkladem financování sociálních inovací evropský program Employment and Social Innovation a podprogram Progress, který poskytuje finance pro vládní i nevládní organizace a poskytuje finance ve třech jasně definovaných tematických oblastech. Podobné financování funguje i na úrovni států či regionů, jak ukazuje australský program "Social Innovation Grants" nebo program z Walesu "Invest to save". Tyto dva programy také úspěšně demonstrují zaměření na odlišné tematické oblasti (zaměstnanost nebo komunitní rozvoj). Zajímavým příkladem modalit financování sociálních inovací jsou podmínky udržitelnosti a potenciálu expanze spjaté s financováním od britského programu "Innovation Fund".

2.4.1 Veřejné programy:

Employment and Social Innovation (EaSI):

³⁵ <http://www.undp.org/content/rbec/en/home/ourwork/environmentandenergy/successstories/how-can-sms-and-facebook-help-farmers-in-prespa-/>

³⁶ <http://www.mediapost.com/publications/article/206589/ebay-integrates-cause-and-commerce-for-social-and.html#ixzz2bqh1bIBo>

³⁷ <http://www.socialinnovationexchange.org/ideas-and-inspiration/local-development-and-communities/interviews/six-interviews-volodymyr> ; <http://hurilab.org/projects-uplanit/>

³⁸ <https://www.getinvolved.qld.gov.au>

Evropský program pro "Employment and Social Innovation" je nový program, který sdružuje tři evropské programy (Progress, EURES a Progress Microfinance Facility).³⁹ V tomto programu zůstává "Progress" jako klíčový podprogram, jehož hlavním účelem je "social innovation and social policy experimentation". Podprogram Progress má rozpočet 500 mil. eur na období 2014-2020.

Podprogram Progress pro období 2014 až 2020 podporuje sociální inovace a "policy experimentation" ve třech tematických oblastech. První oblast je zaměstnanost s důrazem na zaměstnanost mladých lidí. Druhá oblast je sociální ochrana, sociální inkluze a snížení chudoby. Třetí oblast se týká pracovních podmínek. EaSI vypisuje výzvy pro projekty a následně vybírá nejlepší projekty, které získají finanční podporu. Velikosti grantů a způsob financování jsou závislé na konkrétní výzvě a jsou v každé výzvě vždy detailně popsány.⁴⁰ V období 2007 až 2013 podpořil Progress například 6 programů pod výzvou o zaměstnanosti a sociální solidaritě. Podpořeny byly nevládní subjekty jako italský Fondazione Giacomo Brodolini a slovinský Anton Trstenjak Institute, ale také vládní subjekty jako britský Scottish Government chief medical officer a norský Oestfold County Council.⁴¹ Dalším příkladem může být výzva zaměřená na "gender mainstreaming", udělující granty nevládním subjektům jako islandský The Center for Gender Equality a belgický Institut pour l'égalité des femmes et des hommes, ale převážně vládním subjektům jako maďarskému ministerstvu práce a sociálních afér a českému Úřadu vlády.⁴²

O financování z programu EaSI a podprogramu Progress se může hlásit jakýkoli vládní i nevládní subjekt. O podporu se tedy mimo orgánů veřejné správy a nevládních organizací mohou hlásit i vzdělávací instituty, statistické úřady a média. Jakýkoli subjekt hlásící se o finanční podporu musí být ze členské země EU - v závislosti na mezinárodních dohodách případně i z kandidátské země či země EEA.

Innovation Fund

Projekt který řídí nevládní organizace Nesta ve spolupráci s "Cabinet office" a poskytuje granty projektům, které se zabývají sociální inovací.⁴³ Na nadcházející dva roky je hlavní prioritou fondu nacházení nových sociálních zdrojů a jejich využívání skrz inovace a především rozšiřování již vyvinutých a prokazatelně efektivních inovací do více regionů. Tematické zaměření fondu je na zdravé stárnutí, zlepšení kvality života pro lidi s postižením, zaměstnanost mladých lidí, a rozvoj "impact volunteering" v oblasti veřejných služeb.⁴⁴ Podporované projekty musí mít dva kritické aspekty: 1) udržitelnost bez další podpory 2) potenciál pro expanzi projektu do jiných regionů. V oblasti zdravého stárnutí podporuje Innovation fund programy jako "Shared Live Plus" (alternativní model péče o staré lidi), "The Silver Line" (telefonická linka pro pomoc a asistenci starším lidem), nebo "The Green Gym" (ekologicky přátelské tělocvičny poskytující programy i pro stárnoucí lidi). V oblasti mládeže a vzdělávání podporuje Innovation fund programy jako "Team Up" (univerzitní studenti doučijí studenty středních škol), nebo "The Access Project" (umožňující znevýhodněným ambiciózním studentům spolupráci s podnikateli).⁴⁵

³⁹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=1093> :

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1082&langId=en>

⁴⁰ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=629&langId=en>

⁴¹ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6325&langId=en>

⁴² <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=1743&langId=en>

⁴³ <https://www.gov.uk/centre-for-social-action>

⁴⁴ <http://www.nesta.org.uk/project/centre-social-action-innovation-fund/full-details>

⁴⁵ <http://www.nesta.org.uk/project/centre-social-action-innovation-fund/our-portfolio>

Celková velikost fondu je 14 mil. liber a jednotlivé granty jsou mezi 50 a 500 tisíci liber. Ve většině případů je očekáváno, že grant nebude jediný zdroj financí a že poskytnutá částka bude doplněna podobnou částkou z jiných zdrojů. Mimo finanční podpory poskytuje tento fond také "know-how" a asistenci organizace Nesta pro podpořené projekty. O grant se mohou přihlásit vládní i nevládní organizace přes jednoduchý on-line dotazník. Organizace Nesta poté vybere projekty, které by potencionálně financovala a zažádá a detailní návrh projektu.

www.challenge.gov

Jeden z posledních milníků v administrativě prezidenta Obamy využít nástroje cen (prize) a výzev (challenges) při podpoře inovací. Jedná se on-line platformu spravovanou US General Services Administration (GSA) v partnerství s ChallengePost, která umožňuje vládě Spojených států získávat nejlepší myšlenky a talent pro řešení nejdůležitějších společenských výzev dnešních USA. Portál nemá specifické zaměření a různé vládní subjekty na něj mohou vkládat "challenges". Ve výsledku se tedy jedná o výzvy od vytváření videí pro podporu zdravého stravování, až po softwarové řešení sledování asteroidů pro NASA. Příkladem úspěšných projektů je kupříkladu systém na zastavování vozidel, které překračují rychlostní limit (odborník z Peru na záměr vyhrál 25 tisíc dolarů a jeho systém je nyní v testovací fázi), nebo software pro rekonstrukci skartovaných dokumentů (skupina počítačových nadšenců ze San Francisca vyhrála 50 tisíc dolarů).⁴⁶

Invest to Save

Program z Walesu určený pro státem financované instituce, které poskytují služby občanům⁴⁷ (školy, nemocnice, péče o děti, atd.). Podpora se vždy zaměřuje na nový inovativní postup, který řeší konkrétní problém a tím zlepšuje služby občanům. Například implementace online systémů pro komunitní a zdravotní centra (umožňující zapojení více uživatelů, ale i efektivnější správu zaměstnanců), nebo řešení převozu pacientů, kteří nejsou v kritickém stavu s větším zapojení regionálních orgánů a také dalších občanů. Oba tyto projekty byly vypracovány a pro Hywel Dda Health Board a implementovány v oblasti Carmarthenshire.⁴⁸

Program funguje na systému investic a podporuje již 68 vládních projektů částkou 77 mil liber. Podpora je formou investice, která pokryje až 75% celkové ceny implementace a má být splacena zpět státu. Tato splátka má ale nulové úroky, flexibilní termíny splácení a v případě, že se projekt prokazatelně podílí na šetření veřejných peněz, nemusí být podpora splacena celá.

Podpora je vždy udělována vládním organizacím, ale ty mohou na projektech spolupracovat se soukromým sektorem. Velikost podpory pro jeden projekt není stanovena. Některé projekty jsou podporovány částkou 100 tisíc liber a jiné přesahují 5 milionů liber. Podpora je udělována dvakrát ročně a pro zájemce o podání návrhu na projekt je k dispozici tým, který jim asistuje se sepsáním jejich nápadu do struktury kvalitního návrhu projektu.

Social Innovation Fund (SIF)

⁴⁶ <http://breakinggov.com/2012/09/10/what-205-prize-challenges-have-taught-government-agencies/>

⁴⁷ <http://wales.gov.uk/topics/improvingservices/bettervm/i2savefund/?lang=en>

⁴⁸ <http://wales.gov.uk/docs/dpsp/publications/valuewales/131007i2s4.pdf>

Americký fond "Social Innovation Fund"⁴⁹ je administrován "Corporation for national and community service". Tento fond investuje a poskytuje finance sociálním inovacím v USA a je financován z části soukromým a z části veřejným sektorem. Na rok 2014 je celková velikost grantů 65 mil dolarů. Pro rok 2014 jsou hlavní prioritou tři zájmové osy a to "youth development", "economic opportunity" a "healthy futures".⁵⁰

Žádost o financování mohou podávat pouze subjekty, které dále samy poskytují granty, neboť nejméně 80% celkového rozpočtu musí být použito na udělování grantů projektům. SIF tedy nefinancuje přímo sociální inovace, ale financuje grantové organizace, které pak mají financovat sociální inovace.

Velikost grantu je 1 až 10 mil dolarů federální podpory na rok po dobu 1 až 5 let a tato částka **musí** být navýšena nejméně o stejnou částku z ne-federálních zdrojů (princip dollar-for-dollar). To znamená že federální podpora vždy může uhradit nejvíce polovinu celkových nákladů a zbytek musí být uhrazen buď státem, privátním sektorem, nebo jinou ne-federální finanční pomocí. Tento princip dollar-for-dollar je aplikován znovu při udělování konkrétních grantů grantovou organizací (federální podpora je tedy nakonec nejvíce čtvrtinová). Velikost konkrétních grantů které uděluje podporovaná grantová organizace je nejméně 100 tisíc dolarů za rok po dobu 1 až 5 let.

Od roku 2010 do roku 2012 poskytl tento program financování dvaceti různým organizacím v celkové výši 137 milionů dolarů (dalších 350 milionů má pocházet z ne-federálních zdrojů). Tyto organizace jsou například Corporation for Supportive Housing (ubytování se sociální asistencí pro bezdomovce), REDF (pomoc znevýhodněným občanům včetně bývalých vojáků či bezdomovců v podobě vytváření pracovních míst a školení), NCB Capital Impact (princip "shared equity homeownership", který pomáhá revitalizovat sociálně vyloučené lokality a zajistit levné bydlení), nebo Jobs for the Future (poskytování školení pro občany s podprůměrným platem ve spolupráci se zaměstnavateli).⁵¹

Social Innovation Grants Program

Australský program který poskytuje granty každý rok pro rozvoj sociálních inovací.⁵² Program je plně financován vládou severní Austrálie a konkrétně orgánem "Department of local government and communities".⁵³ Celková částka v grantech na jeden rok je 4 miliony dolarů. Minimální a maximální požadavky na velikost projektů nejsou uvedeny – podporované programy v minulosti dostaly od 25 tisíc dolarů až 600 tisíc dolarů (většina grantů se pohybuje mezi 100 až 500 tisíci dolarů). Výběr programů probíhá ve dvou termínech každý rok. Granty mohou dostávat soukromé i nevládní organizace.

Tento program podporuje projekty jako "The Childcare Training Simulation Project" (on-line dostupné rozhraní pro školení zaměstnanců a učitelů, kteří pečují o děti), "South Metropolitan Partnership Project" (inovativní spolupráce různých vládních i nevládních poskytovatelů péče a služeb za účelem celkového zlepšení služeb pro občany), nebo "Ben's House" (vývoj, testování a implementace tzv.

⁴⁹ <http://www.nationalservice.gov/programs/social-innovation-fund>

⁵⁰ http://www.nationalservice.gov/sites/default/files/documents/2014_SIF_NOFA_1.pdf

⁵¹ http://www.nationalservice.gov/sites/default/files/documents/factsheet_sifgrantees.pdf

⁵² <http://www.communities.wa.gov.au/grants/grants/Pages/Social-Innovation-Grants-Program.aspx>

⁵³

<http://www.communities.wa.gov.au/Documents/Grants%20and%20funding/CFU%20Social%20Innovation%20Promo%20Guidelines.pdf>

"smart houses", domů které díky moderním technologiím poskytují asistenci lidem s postižením či lidem v pokročilém věku a umožňují tak delší samostatný život).⁵⁴

2.4.2 Soukromé programy a Crowdfunding:

Soukromé programy v oblasti sociálních inovací jsou striktně filantropické projekty, financovány jednotlivými společnostmi nebo čerpající podporu od více společností. Soukromé programy jsou většinou buď zaměřeny na využití expertízy financujících firem v oblasti sociálních inovací nebo na podporu nezávislých projektů v podobě grantů.

Crowdfunding je systém financování který čerpá finance od velkého množství lidí (od "davů"). Tento systém financování je vhodný pro financování sociálních inovací vzhledem k tomu, že sociální inovace mají pozitivní dopad na větší část populace daného regionu (tato část populace má tedy zájem na implementaci sociální inovace). Sociální inovace jsou většinou prvotně komunitní snahy o řešení problému a tento systém financování tedy často vzniká organicky při potřebě financí na realizaci takového projektu.

Vodafone foundation

Vodafone foundation a její program "Mobile for Good" se zaměřuje na podporu sociálních inovací přes přímé poskytování inovativních produktů (jako telefony speciálně vyrobené pro oběti domácího násilí, či telefony umožňující dálkové monitorování epileptiků). Dále program "Mobile for Good" podporuje různé sociální projekty a inovace poskytováním. Například se jedná o zajištění mobilních platebních systémů (možnost platit mobilním kreditem například za zdravotní služby) společně s potřebným know-how.

Big Potential

Britský fond financovaný "The National Lottery" uděluje granty organizacím a projektům na základě jejich potenciálu pro sociální změnu. Tyto granty nezajišťují „pouze“ přímou finanční podporu projektu, ale také pomoc expertů v oblasti sociálních investic, kteří jsou schopni najít vhodného sociálního investora pro daný projekt.

Big Society Capital

Společnost financovaná řadou velkých bank jako Barclays, HSBC, Lloyds Banking a RBS funguje jako sociální investor a spravuje vlastní investiční portfolio. Dále se snaží zprostředkovat sociální investice od privátních investorů a zviditelnit sociální investice jako nástroj financování sociálních inovací.

Donate.ly

54

http://www.communities.wa.gov.au/Documents/Grants%20and%20funding/Social%20Innovation%20Grants%20Recipient_Round%205%20and%206.doc

Donate.ly je společnost, která zprostředkovává velice jednoduché a intuitivní rozhraní pro darování přes internet. Firma poskytuje zabezpečení transakcí a rozhraní pro dárce, které funguje na jejích serverech (ale zobrazuje se na stránkách zákazníka). Zákazník neplatí za založení účtu, ale platí procenta z přijatých darů - nehrozí tedy žádná finanční ztráta v případě neúspěchu.

Catalyst

Catalyst je americký projekt vytvořený spoluprací "Centre for Social Innovation" a firmou "HiveWire", která zajišťuje technickou realizaci projektu. Náplní projektu je pomáhat šíření sociálních inovací včetně podpory jejich crowdfundingu. Kromě podpory expertů se podporované projekty stávají součástí sítě Centre for Social Innovation, a tak mohou jednodušeji oslovit více lidí.

3 ZÁVĚR K SOCIÁLNÍM INOVACÍM

Na základě provedené analýzy je možné doporučit, aby budoucí program Omega umožňoval podporu mj. následujících oblastí:

- Identifikace a mapování společenských problémů a to včetně zapojení stakeholderů a potenciálních cílových skupin či uživatelů.
- Ex-ante a ex-post hodnocení navrhovaných inovativních řešení a to zejména s využitím experimentálních přístupů.
- Výzkum managementu změny (change management) vzhledem k nezbytným předpokladům pro přenositelnost a šíření inovativních řešení.